

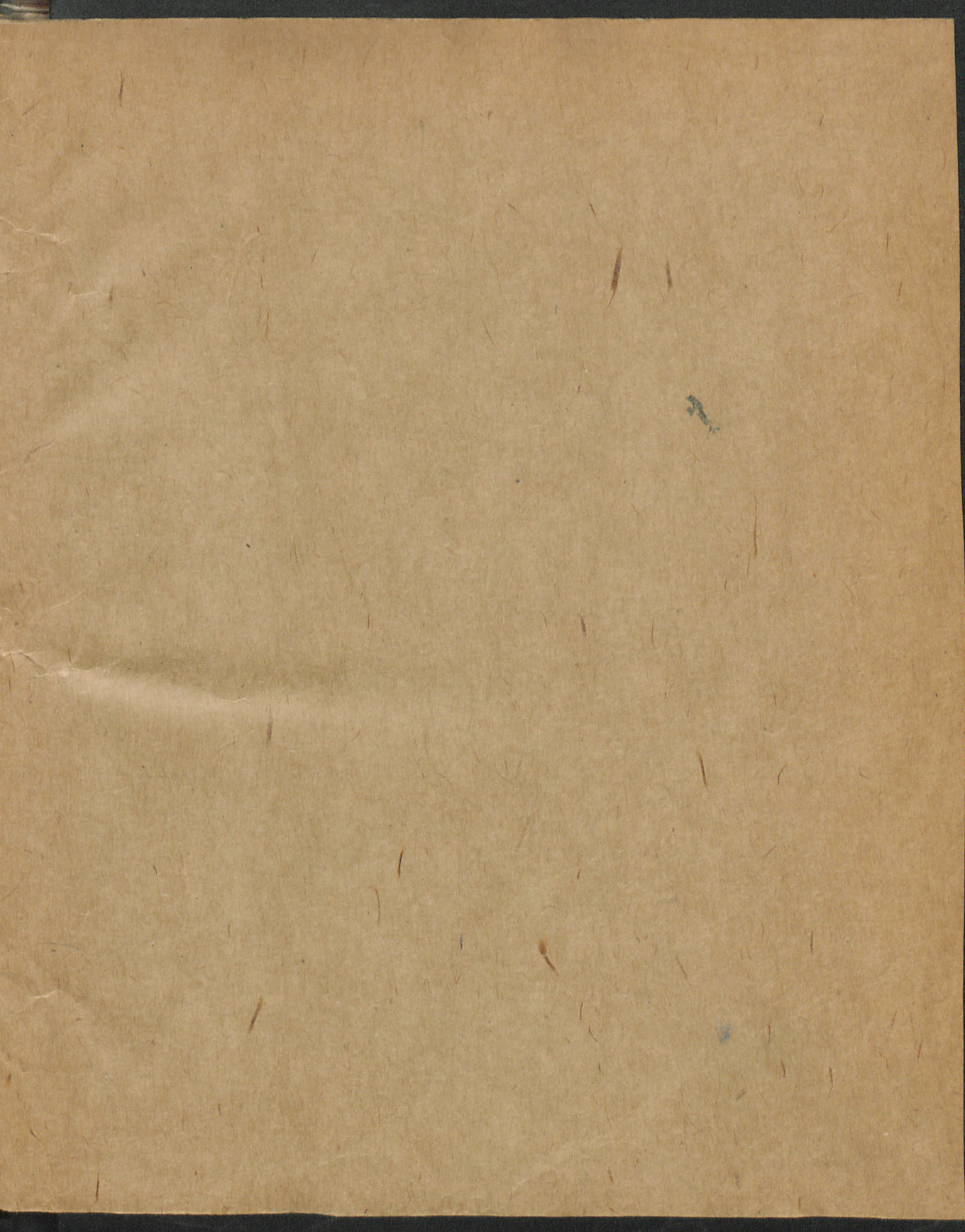
BIBLIOTEKA

Zakl. Nar. im. Ossolińskich

Cz. 113.

1797.

GAZETA WARSZAWSKA

Z WARSZAWY DNIA. 28 STYCZNIA 1797 R. W SOBOTĘ.

Z Wiednia 18 Stycznia.

Dnia 15 t. m. przyjechał tu poprzedzony od 36 trąbiących poftylionów Rotmistrz Hrabia *Latour*, przysłany od Arcy-Xcicia *Karola* z doniesieniem: „że gdy korpus nasze oblegające *Kehl* d. 6. t. m. dwa ostatnie przed tą twierdzą wysypane szauce szturmem opanowało i tam się usadowiło, co nieprzyjaciela do zupełnego do twierdzy cofnienia się przymusiło i gdy most łączący *Kehl* z *Strazburgiem* na ogień nowo wysypanych baterii naszych był wystawiony; kommanderujący więc nieprzyjacielski Generał *Moreau* wysłał d. 9. Generała *Dessaix* do okopów naszych z mocą zawarcia kapitulacyi, podług której wojska Cesarzkie obiegły fortecę d. 10 o godzinie 4. po południu (Punkta kapitulacyi w przeszłej już gazecie umieściliśmy.)

Z Peterzburga 4 Stycznia.

Xiaże *Jozef Poniatowski* mianowany jest od Cesarza Generałem Leitnantem jazdy, i dostał regiment *Kazański* kawalerji. Wielu bardzo officerow z różnych regimentow uwolnionych od służby zostało. Mundurow nie mają używać, wyjąwszy tych, którzy przez wzgląd że się dawniej dobrze sprawowali, szczegulne na to pozwolenie otrzymają. — Feldmarszałek *Romanzow* tchnięty apoplexyą umarł, całe wojsko ma po nim żałobę na rozkaz Imperatorski przez 3 dni nosić. Na miejsce pomienionego Feldmarszałka, godność tę *Iwan Soltikow* otrzymał. — Do koronacyi różne przygotowania już robią, i

stychać że w drugi dzień S. Wielkanocnego w *Moskwie* nastąpi.

Z Londynu od 30 Grudnia do 5, 6 i 10 Stycznia.

Obawa, w ktorej od dawna zostawaliśmy względem wyprawy Francuzow do Irlandyi sprawdzila się, lecz szczęśliwie dla nas, bo flotta Republikanow znacznie od wiatrow ucierpiawszy bez wylądowania nazad, iak się zdaie, do portow Francuzkich powraca. Z odbieranych w tym mierze przybywających tu codziennie prawie kurjerow, wielu wiadomości, wypis krotkił stosując się do czasu, w ktorym tu stanęli, umieszczamy.

Dnia 5 Stycznia.

W Sobotę kapitan *Talbot* przybył do admiralicyi z ważnym doniesieniem, że eskadra Francuzka z 17 okrętow złożona, w ktorej 8 liniowych znajdowało się, przy pułnocno-zachodnich brzegach Irlandyi w *Bantry-Bay* okazała się. Nie wiadomo wcale czyli tam od wiatrow zapędzona została, czyli też stanęła iako w miejscu gdzie cała flotta zgromadzić się miała, gdyż ona część iey tylko składała. Doniesienia w tym nie są z sobą zgodne. Cożkolwiek bądź nie tam znacznego nie przedsięwzięła, lecz trzeciego dnia, to jest 27 Grudnia popłynęła znnow na morze. 6 lub 7 ludzi i 1 podporucznik płynąc na statku od jednego okrętu do drugiego zapędzony został, od wiatrow do brzegu, gdzie wzięci w niewolę; po wyprowadzoney z nich inkwizycyi, do *Dublina* odesłani zo-

stali. Z wyznania ich dowiedziano się; że flotta podzieli się na dywizye, i że przeciw Irlandyi a mianowicie do północney części tey wyspy była przeznaczona. Miała się składać z 17 liniowych okrętów, 15 fregat a z innymi transportowymi statkami formować eskadrę o 50 żaglach. Nie miała żywności iak na dni tylko kilkanaście mało także na niey artylleryi, lecz znaczna liczba broni ręczney ma się znajdować. D. 28 i 29 Grudnia wielkie na morzu panowały nawałności, które Francuzom szkodzić mogły, a może ich przymusiły do zaniechania zamiaru wylądowania. To dla nas nieszczęście że żadna z flot naszych nie jest na morzu. Admirał *Colpoy*s do *Portsmouth* powrócił, a eskadry admirałów *Parker* i *Bridport*, dla przeciwnych wiatrow ieszcze stoją w *S. Helens*. Admirał *Mann* jest także w *Plymouth*, a admirał *Elphinstone* z 2 tylko okrętami do *Cork* przybył. Admirał iednak *Kingsmill* wysłał zaraz z *Cork* kilka okrętów dla krążenia na morzu. W *Dublinie* także iak tylko o tym wiadomość odebrano, natychmiast potrzebne uczyniono arządzenia, tak do obrony tey stolicy iako też do wysłania milicyi i ochotników ku zagrożonym brzegom. Każdy mieszkaniec bez względu na różność wyznania, okazywał ochotę bronienia kraiu. Wyprawę tę Francuzów, gazety Ministeryalne porównywią z naszą, którą dawniey do *Quiberon* przedsięwzięliśmy. Wczoray przybył tu wzięty w niewolę Francuzki officer i zaraz był do Xięcia *Portland* zaprowadzony. Statek nieprzyjacielski o 9 armatach od fregaty *Orleans* przy brzegach Irlandyi wzięty został. Fregata zaś *Jason* zabrała niedaleko *Brest* fregatę Francuzką *Suffrein*.

Dnia 6. Stycznia.

O wyprawie Francuzów przeciw Ir-

landyi to tylko jest dotychczas nowego, że admiralicya odebrała wczoray depesze od admirała *Kingsmill* z doniesieniem, iż wysłane od niego okręty na krążenie iedną fregate i korwetę zachwyciły. Miarując z czasow burzliwych iakie były na morzu w ostatnich dniach roku przeszłego, wnosić wypada, że flotta Francuzów rozpędzona została i znacznie musiała ucierpieć. Listy prywatne z Irlandyi donoszą, że fregata *l'Impatiente* o 44 armatach o skały rozbiła się i z 625 ludzi, między ktoremi 250 było żołnierzy, 6 tylko i maytkowie wyratowali się. Inne listy o podobnymże losie liniowego Francuzów okrętu o 74 działach piszą; tym wiadomościom iednak nie można ieszcze zawierzyć, gdyż inne znowu listy zawierają w sobie, że republikanie uganiiali się, za wielu Angielskimi okrętami płynącemi do Irlandyi, a nawet że mieli zabrać iedną fregate i że wzięwszy z niey wszystkie potrzebne dla siebie rzeczy wolno ją puscili.

Nie wiemy wcale co się z resztą floty *Brest*ńskiej stało, gdyż iako inż donieśliśmy iedna iey tylko część w *Bantry Bay* okazała się. Na całej eskadrze miało być 25,000 wojska. — Z *Belsast* piszą, że gdy się tam o zbliżaniu nieprzyjaciela do brzegow dowiedziano, mieszkańcy tameczni okazali wszelką gotowość wzięcia się do oręża dla obrony oyczyzny, lecz nie chcieli wykonać przysięgi iż dla utrzymania praw walczyć będą, gdyżby to było zatwierdzeniem wielu bilow, które się im nie podobają. — Wielu zaczyna mówić, że rząć nasz myśli także przedsięwziąć wylądowanie na brzegi Francyi, lecz pamięć tego, co pod *Quiberon* nastąpiło, spodziewać się każe, że się ta pogłoska nie sprawdzi.

Dnia 20. Stycznia.

Względem wyprawy Francuzów prze-

ciw Irlandyi, to dziś tylko wiemy, co i d. 6. Doniesienia z tamtąd do d. 4. dochodzą. Z depeszow, które w ten czas rząd odebrał i w gazecie dworskiej drukować kazał, okazuje się. „Ze część floty Francuzow do *Bantry-Bay* znowu powróciła, druga zaś przy wyjściu rzeki *Schannon*, była spostrzeżona. Obydwie jednak Dywizye opuściły to miejsce, i d. 2. na morze puściły się nie przedsięwzięwszy żadnego wcale wylądowania. — Wiadomości o sposobie myślenia mieszkańców kraju są iak naysympatyczniejsze. Wierność ich w całym kraju okazała się, i od południa ku zachodowi, gdzie siła zbrojna była w poruszeniu, wszyscy iey ochotnie dla ułatwienia marszu żywności dostarczali, wszyscy dawali dowody gorliwości i chęci zabronienia nieprzyjacielowi lądowania na którymby kolwiek miejscu chciał go uskutecznić. — Są to urzędowe doniesienia. W domie zaś Gościennym zwanym *Lloyds* ostatniey soboty następującą wiadomość ogłoszono.

„*Wypis z listu z Newry d. 3. Stycznia.*„

Wszystko tu w największym i ft zamieszaniu, gdyż Francuzi są przy *London-derry*, i co moment oczekujemy doniesienia, że już wylądowali. Wszystkie interesa są teraz w zawieszaniu, poki się wszystko lepiej nie urządzi i spokojniey nie będzie. Trudno jest dokładniey wnioskować, iakie skutki położenie terazniejsze niebezpieczne może za sobą pociągnąć. W kilku dniach będę zapewne musiał dzwigać broń z innemi.„

Inne znowu listy donoszą, że 10,000 Republikanow przy *Limeryck* wylądowało, co iednak potwierdzenia potrzebuje. Wczoray także przybyła poczta z Irlandyi, przez którą Ministrowie odebrali wiadomość, że flotta nieprzyjacielska porzuciła brzegi i ku południowi popłynęła.

Słychać, że Francuzi wysadzili na ląd 20 Anglikow których na *Bristolskim* okręcie zabrali, ci mieli upewnić że Republikanie wiele przez szturmy na morzu ucierpieli i do *Brest* powrócić postanowili. — Gazeta iedna opozycyjna osobliwszy domysł o przeznaczeniu floty Francuzkiej wyraża; to jest: że ma popłynąć do *Halifax* i tylko dla uwiedzenia eskadr naszych, chęć wylądowania w Irlandyi okazała. — Wiadomości o Lordzie *Bridport* iedne z drugimi wcale się nie zgadzają, utrzymują albowiem niektorzy, że ku *Brest* popłynął dla oczekiwania tam powracających Francuzow, inni znowu, że się ku Irlandyi udał. Z *Portsmouth* codziennie okręty pod żagle wychodzą dla wzmocnienia go. Eskadra także Admirala *Colpoys* odebrała rozkaz wypłynąć iak nayspędzey na morze, dla przecięcia Francuzom powrotu. Admirał zaś *Onslow* odebrał zlecenie udać się z flotą na morze północne gdyby pomimo późney pory roku ośmielił się płynąć wkoło Szkocyi, dla zawinięcia do iakiego portu Hollenderskiego. Jak mocna na morzu d. 27. Grudnia była nawalność ztąd wnosić można, że dnia tego 16 okrętow w *Farmouth* rozbiło się, nikt iednak z ludzi życia nie utracił, i była nadzieia ocalenia niektorzych okrętow. — Gazeta dworska tego wieczora drukowana, donosi, iż przybyły depesze od Vice-Krola Irlandyi d. 6. przesłane, w których jest wyrażono: że Admirał *Kingsmill* d. 3. powziął wiadomość, iż okręt *Polyphemus* zabrał fregatę Francuzką *la Tortue* o 44 armatach. Znajdowało się na niej woynka 625 ludzi i zaprowadził ją do *Cove* przy *Cork*. Tenże okręt miał ieszcze zabrać ieden transportowy statek. Gdy iednak bardzo był nadpsuty, gdy noc nadeszła i wiatry były mocne, nie mógł go więc w swoją obłąć possessya, lecz z wie-

Iu znakow przez wyfrzały dawanych okazujących potrzebę ratunku dorozumieć się wypadło, że teyże nocy utonąć musiał. Z powieści zabranych osob na fregacie *Tortue* wiemy, że inna fregata *Scevola* utonąła także — Taż gazeta potwierdza wiadomość, którą dawniej o fregacie *Impatiente* od 20 armat donieśliśmy. — Postrach z powodu wylądowania Francuzow tak był wielki w Irlandyi, że mimo wszelkich przygotowań do obrony, cały handel na tey wyspie ustał. — Oddział floty Francuzkiej, którą przy rzece *Shannon* postrzeżono, z 9 liniowych okrętow składał się, i stosownie do wszelkich domysłów był przeznaczony do głównego wylądowania na brzegach północno-zachodnich, gdy oddział w *Bantry-Bay* będący dywersją tylko miał robić. — Młody officer Francuzki zabrany w niewolę w *Bantry Bay*, był examinowany od rady tajney. Jest to człowiek umiejący milczeć. Utrzymywał z tym wszystkim, że flotta przeciw Irlandyi była przeznaczona. Na dane słowo honoru, otrzymał pozwolenie bawienia się w *Litchfield*. Gdy go się na wach-paradzie w *S. James* pytano, czyli mu się muzyka wojskowa podoba, odpowiedział, że ta, którą tu słyszy jest do uspienia, i że tylko pieśni Francuzkie wzruszają duszę i zapalają ją do nayodważniejszych przedsięwzięć. — Wielu utrzymuje, że flotta Francuzka przez wiatry tylko ku brzegom Irlandyi zapędzona była, gdyż zamiarem iey jest udać się do Indyow zachodnich dla odzyskania wysp przez Anglikow w tamtey części świata zabranych. Sławny Irlandczyk *Rovan* znajdował się także na niey, i był jednym z pierwszych do tey wyprawy doradcą.

Wyszczególnienie od admiralicyi Krowi podane wszystkich okrętow używanych na początku tego roku i służbę czy-

niących zawiera, iż się ich 503 znajduie, to jest 124 liniowych od 62 do 112 armat, 170 50 działach, 87 wielkich fregat od 44 do 32 armat, 84 mniejszych i 196 szalup, briggow, kutterow &c. &c. — Admirał *Mann* z swoją flotą, która od wiatrow mocno ucierpiała, przybył niedawno do *Plymouth*. — Admirał także *Elphinstone* na okręcie wojennym *Monarch* z Indiw wschodnich do *Crookhaven* w Irlandyi zawiąął. Jeden wojenny okręt z floty admirała *Jervis, Courageux* zwany o 74 działach rozbił się na skałach przy *Gibraltarze* i 500 ludzi tak officerow iak maytkow na nim się znajdujących utoneło. Podobnegoż losu inny ieszcze okręt liniowy doświadczyć musiał, bo żadney o nim nie ma wiadomości. Hiszpani wyratowali niektorych i zabrali w niewolę, wzieli także kilka przewozowych okrętow do pomienioney floty należących i tak burze, które nam przy Irlandyi posłużyły, szkodziły nam znacznie przy brzegach Hiszpanii. Admirał pomieniony przyplłynął potym do *Lizbony* i woyska dawniej w Korsyce będące na brzegi tam wysadził, zostawiwszy wprzody 2 regimenta w *Gibraltarze*. — Mowią że przez nowy traktat, Francya caley wyspy *S. Domingo* Hiszpanom odstąpiła, a to za *Floride* i *Louisane*. — Regiment 10 Dragonii ma także do Portugalii popłynąć. — Wczoray w banku Angielskim odkryto, iż jeden amerykański okręt wprowadził wielką liczbę fałszywych wexlow, osobliwie z liczby tych, które na 40 funtow są wydawane, blachy do ich wybicia w Szwaycaryi miały być robione. — Lord *Cavendish* umierając zapisał w swoim testamencie P. *Burke* 1,000 funtow (40,000 zł: Pol:) D. 30 Października Gubernator w *Quebeck* wydał rozrządzenie, nakazujące wszystkim Francuzom, którzy się tam od mie-

śląca Maia 1794 R. nie znajdując, aby w 20 dniach kraj opuścili, gdyż spostrzeżono, że między nimi wielu znajduje się emissaryuszów, starających się nieporządek wprowadzić i poddanych odwieść od posłuszeństwa Królowi. — Port w *Przylądku Dobrey nadziei* ogłoszony został wolnym przez wyrok gabinetu tak dla wprowadzenia iako i wyprowadzenia towarów niektórych, dla wszystkich narodów w przyjaźni z Anglią żyjących. Gazety niektóre dodają do tego życzenie: Oby ta wolność i za *Przylądek Dobrey nadziei* rozciągała się! — *Admirał Colpoys* z flotą swoją do *Portsmouth* zawinął. — *Kapitan Carthem* uwiadomił *Admiralicją*, iż zabrał korwetę Hiszpańską *San Pio* o 18 działach. *Kapitan Collwill* Francuzkiego kapra do wyspy *Whigt* zaprowadził — 4 liniowe okręty w których liczbie znajduje się miasto *Paryż* o 110 armatach i 2 fregaty z *Portsmouth* wypłynęły dla złączenia się z flotą *Lorda Bridport*. Okręt Duński *Grashede* płynący z *Cadix* do *Amssterdamu* z cukrem, Indigo &c. &c. szacowany 30,000 funtów (1,200,000 zł: Polł:) od jedney z naszych fregat do *Plymouth* zaprowadzony został. — *Portugalczykowie* siłę swoją zbroyną nagranice ściągają. — *Gazeta dworska* donosi także o zabraniu kapra Francuzkiego *Hironville* o 12 armatach i 70 ludziach, który z *Bordeaux* wypłynął.

Wielkim jest podobieństwem, że przyjąć może do wojny między Rzplcą Francuzką i Amerykańską. — *Dyrektoryat* miał już wysłać rozkazy do siły zbrojney morskiej w Indyach zachodnich zabierania Amerykańskich okrętów, i jeden już okręt nazwany *Argos*, od Francuzkiej fregaty wzięty został. *Ob. Adet* w następującej urzędowej nocie donosił o zawieszeniu swych obowiązków.

Ob. P. A. Adet donosi swoim współziomkom, iż stosownie do rozkazu rządu swego, uwiadomił dziś *Sekretarza stanu*, że czynności urzędu jego iako *Ministra Rzplitey Francuzkiej* przy zgromadzonych stanach Ameryki zawieszono zostały, i dla tego wszyscy Francuzi w interessach swych już nie do niego lecz do generalnych lub partykularnych konsulów Rzplitey udawać się mają. W *Filadelfii* 25 *Brumaire* 5. r. Rzplitey (15 *Listopada* 1796.)

Wprzody ieszcze *Ob. Adet* imieniem *Dyrektoryatu* podał obszernie pismo zawierające zażalenia przeciw rządowi Amerykańskiemu. Zarzuca mu w nim że złamał 17 artykuł traktatu w 1778 r. między obydwojma *Mocarstwami* zawartego. Pierwsza część tego artykułu stanowi, że Francuzi wszystkie nieprzyjaciółom zabierane okręty na morzu do Amerykańskich portów przyprowadzać mogą, a mimo tego jednak skonfiskowane zostały. — Pozwalano Anglikom uzbrajać się w portach Ameryki, a Francuzom nietylko takowego przywiązania nie okazywano, ale raczej chęć uszkodzenia, nie raz widzieć się dała. — Druga część 17 artykułu zabrania Angielskim kaprom, zawiać z swemi zdobyczami do portów Ameryki, a jednak wojenne tego narodu okręty ze szkodą Francuzkiej marynarki do naywygodniejszych Portów wpuszczane bywały. — Skarżył się także na poselstwo *P. Jay* i traktat przez niego z *W. Brytanią* zawarty, iako niszczący wszystkie pożytki traktatem 1778 r. *Francyi* zabezpieczone, i zapewniający je teraz dla Anglików, dając im wolność wyprowadzania pod banderą Amerykańską potrzeb wojennych i służących do budowy okrętów materyałów, co Francuzom jest zabroniono. Słowem znosi neutralność Ameryki. *Dyrektoryat* nie chce tego wszystkiego uważać iako zer-

wanie pokoju, okazując szacunek dla ludu Ameryki pomimo niesłuszności władzy iey wykonawczej, która związki przyjaźni łączące obydwie Rzplte zerwać starała się. Gdy Francya w czasie nawet zaburzeń rewolucyjnych przychylną swą Amerykanom okazywała, Stany Ameryki teraz jeszcze zastanawiają się nad tym, czyli Rzpltę Francuzow uznać? Posła iey przyjąć &c. &c. Na końcu Noty wyraża, że jeżeli Francuzi jako przyjaciele traktowani będą, zapomną o niesprawiedliwości względem nich wyrządzonej i jako szlachetni przyjaciele zachowywać się nie przestaną.

Minister Amerykański P. Pickering imieniem Władzy wykonawczej d. 3 Listopada odpowiedział, że Ameryka i Francya dla zawartych traktatów zostają w związkach korzystniejszych jak każdy inny neutralny naród, nie mogący spodziewać się, jak tylko pożytków zapewnionych mu prawem narodów. W traktacie 1778 wyraźnie podług prawideł wzajemności ustanowiono, że wolne okręty, wolne majątki przewozić mogą, — a zatem Ameryka ma prawo nieprzyjacielskie majątki przesyłać, i te konfiskowaniu podpadać nie powinny, a teraz ma się tego prawa wyrzec? Żąda potym odpowiedzi, czyli, i zaco Francuzkie wojenne okręty po nieprzyjacielsku przeciw Amerykańskiemu handlowi chcą postępować, i dziwi się, że teraz takie zawiły się wątpliwości, które dawno przez obowiązki neutralności, przez umowy traktatów i prawa narodów za niepodpadające powątpiewaniu uznano. Użala się nakoniec na złe pochodzące z udzielenia ludowi Noty od Ministra Francuzkiego podanej, gdyż rząd tylko ma prawo w czasie i w sposobie, który się jemu podoba pisma podobne obywatelom udzielać.

P. Adams ma teraz największą nadzieję byź następcą Prezydenta *Washingtona*. Ob: Adet wszystkim Francuzom w Ameryce znajdującym się nosić kokardę narodową nakazał.

Z Paryża 6. Stycznia.

Minister marynarki odebrał doniesienia urzędowe z *Brest*, że eskadra *Tulońska* d. 29 Grudnia szczęśliwie do tego portu przybyła. — Dywizya Kontr-admirała *Villeneuve* płynąc z *Tulonu* napotkała niedaleko *Przyłądka Laroque* statek Portugalski, który zatopiła, zabrawszy znajdujących się na nim ludzi i 3,000 piastrow.

„List Generała *Buonaparte* do Dyrektoryatu wykonawczego z kwatery głównej w *Medyolanie* 8 Nivose (28 Grudnia.), „

Ob: *Muiron* służył od początku rewolucyi w korpusie artylleryi i dystyngował się bardzo przy oblężeniu *Tulonu*. — Oyciec iego wtenczas znajdował się w więzieniu. Młody *Muiron* zbroczo-ny krwią za oyczyzne wylaną, udaie się do konwencyi narodowej i do komisysyi rewolucyjney swojej sekcyi i wołaóć oycza otrzymuie. — D. 13 *Vendemiare* (4 Października) kommanderując dywizyą artylleryi, która konwencyi broniła, nie- dał się uwiesć namowom znaczney liczby swych zaimonych i swojej kompanii. Zapytany odemnie jeżeli mu komendę zausać można odpowiedział. Za co nie, wykonalem przysięgę utrzymywać Rzpltę, iestem członkiem siły zbrojney, będę posłuszny moim przełożonym. — Jakoż dnia tego w którym wolność zabezpieczona zostala sprawował się jako człowiek odważny i był bardzo użytecznym. — Od początku kampanii Włoskiej wziąłem go zaraz na mego adiutanta. We wszystkich prawie bitwach popisywał się, zginął nakoniec chwalebnie na placu bitwy pod *Arcole* zo-

stawwszy młodą wdowę ciężarną od 8 miesięcy.

List ten czyni honor Gen: *Buonaparte*. — Pięknie jest gdy Wodz w pośród swoich tryumfów nie zapomina o odważnym towarzyszu, którego utracił. — Imie młodego *Muiron* będzie zapewne w dziełach umieszczone.

Z *Breść* piszą, że 5. liniowych okrętów przybyłych z *Tulonu* jest przeznaczonych do drugiej wyprawy, do której znaczne przygotowania robią. — Fregata Angielska o 30 armatach rozbiła się przy tamtejszych brzegach niedaleko *Lesneven* i 30 ludzi wyratowanych przyprowadzono do portu jako niewolników woyny.

Z *Paryża* 7. *Stycznia*.

Tajemnica wyprawy floty *Breścieńskiej* już jest odkryta, lecz w sposobie, który nam niespokojność względem pomysłowości iey przedsięwzięcia sprawia. Zadney nie podpada wątpliwości, że do Irlandyi była przeznaczona. O to są wiadomości o niej wyjęte z listów Generała *Crouchy* kommanderującego przednią strażą i który adiutanta swego do Dyrektoryatu przysłał.

Wyplywając z portu *Breść* admirał *Morard de Galles* i Generał *Hoche* dla uniknienia bitwy z flotą Angielską, wsiadli na fregate *la Fraternite*. Po wydanych rozkazach od admirała eskadra formująca straż przednią pod dowództwem Kontr-admirała *Bouvet* najprzód popłynęła i straciła z widoku wspomnianą fregate, której już od tego czasu nie widziała. Składała się ona z 6 liniowych okrętów o 74 armatach i 4 fregat. Przez wiatry oddzielona od innych eskadr przybyła ku brzegom Irlandyi i zawinęła do *Galloway Bay* w małej od *Cork* odległości. Na brzegach nie spostrzeżono żadnego poruszenia. Generał *Crouchy* mając pod swą

kommandą do 6,000 woyska radził wylądowanie. Kontr-admirał w skutecznieniu tego znaczne trudności znajdował. Złożono radę woienną na której postanowiono wysieść na brzegi, lecz się wiatr wielki zerwał i okręty na wysokość morza zapędził, eskadra więc powróciła do *Breść* z swoimi 10 statkami bez żadnego wypadku i spotkania iakiego okrętu Angielskiego. Spodziewają się tam także przybycia z innych dywizyi. — Nie można nie uczynić w tym miejscu ważney uwagi, że ta wielka liczba okrętów Angielskich krążących na wszystkich morzach, nie jest bardzo niebezpieczną, kiedy tak jest łatwo ustrzedz się ich. Admirał *Richery* wypłynął z *Cadix*, przedsięwziął szczęśliwie wyprawę przeciw *Terreneuve*, powrócił potem do *Breść* bez spotkania eskadry Anglików. Dywizya *Tulońska* w przybyciu do *Breść* tegoż doświadczyła. Flotta nakoniec z tego portu wyszedłszy pod żagle, była przy brzegach Irlandyi i bez spostrzeżenia bandery Angielskiej przybyła na powrot.

Z *Paryża* 8 *Stycznia*.

Oczekując urzędowych doniesień, o dwóch innych floty *Breścieńskiej*, dywizjach, możemy tymczasem donieść (pisze Redaktor) że 18,000 ludzi wysiadło na brzegi Irlandyi, gdzie iako bracia i przyiaciele przyjęci zostali, w sposob okazujący widocznie iak się mieszkańcom tej wyspy Rząd Anglików uprzykrzyło. — Słychać, że Dyrektoryat złożył z urzędu Kontr-admirała *Bouvet* i rozkazał, aby pod sąd kommissyi woyskowej był oddany. — Donoszą z *Breść*, że tam iak najmocniej pracują, około uzbroienia okrętów i fregat będących w tym porcie i do nowej wyprawy pod Gener: *Hedouville* przeznaczonych. Więcej 20,000 woyska będzie do niej użytych.

Wielu utrzymuje, że rząd nasz z Hiszpanią umówił się, aby ona na morzu śródziemnym, my zaś na Oceanie z Anglikami walczyli. — Minister marynarki następujące urzędowe doniesienia z *Cadix* d. 16 Grudnia pisane odebrał. Fregata Francuzka *la Vestale* o 26 armatach i 2 fufatowych należąca do dywizyi Kontr-admirała *Villeneuve*, znacznie przez nawałność ucierpiawszy udała się do *Cadix* dla naprawy. W drodze napotkała Angielską fregate *Terpsichore* o 46 armatach i 8 innych artylleryi działach. Po dwóch godzinney bitwie straciwszy maszty uledez przemocy Angielskiej i poddać się musiała. Lecz gdy fregata nieprzyjacielska popłynęła na wysokość morza, zostawiwszy Francuzką nie daleko *Cadix*, ekwipaż iey zawiesił znowu własną banderę i Anglików, którzy na niey znajdowali się do poddania się przymusił. Dziś wieczorem przybyła do naszego portu i wszelkiego starania dokładać będziemy, aby w ciągu dni 14 na morze popłynąć mogła. — Prywatne wiadomości z portu tego to jeszcze dodają. Na fregacie Francuzkiej *Vestale* 17 ludzi w bitwie zabitych, a blisko 60 ranionych było. Mocny wiatr południowy zapędził te fregate, dla ktorey strzeżenia Anglicy 8 tylko ludzi posłali ku naszym brzegom, Angielska zaś fregata z przyczyny tegoż wiatru od brzegow oddalić się musiała i zdobycz swoją opuścić. Wiele okrętow W. Brytanii w tych stronach uszkodzonych zostało.

Od armii *Renu* i *Mozelli* 36,000 woyska na pomoc armii Włoskiej pomarszerowało. Rząd nasz szczegolniey zamysła siłę zbroyną do Włoch obrócić, aby iey przewagą wdziedzicznych krajach Austryackich, tym prędzey Cesarza do pokoiu nakłonić. — Powieść iakoby Generał *Pichegru* z potrzeby utrzymania się wziął w dzierżawę poczte wozową z *Be-*

sancon do *Vesoul* w cale się z prawdą nie zgadza. Kiedy Dyrektoryat (pisze Redaktor) zaniechał zamiaru wysłania Gen. *Pichegru* do Szwecyi, postanowił, iż będzie zawsze odbierać pensyą Generała dywizyi w służbie zostającego. Tenże sam wyrok wydał i względem Gen. *Jourdan*, gdy się o uwolnienie od kommandy dopraszał. — Embargo włożone dawniey na wszystkie neutralne okręty w portach Francuzkich znajdujące się, podniesione na końcu przyszłego miesiąca zostało. — Na sessyi Rady 500 d. 5 t. m. Ob: *Lacube* mowił o potrzebie prowadzenia dalszego woyny i ta zezwoliła natychmiast, aby na wydatki następujących 4. miesięcy ministrowi woyny 20 milionow liwrow ze skarbu wyliczone.

Z Madrytu 18 Grudnia.

Armia pod *Gibraltar*em wynosić ma 40,000 ludzi. D. 9 t. m. iako w dzień urodziń Królowey wszystkie teatra były illuminowane. Na operze Włoskiej nowa pokazaza się dekoracya o trzech kolorach, a to dla zwycięstwa *Buonaparty*, gdyż dnia tegoż odebraliśmy tu przez kuryera z *Genui* wiadomość o bitwie pod *Arcole*.

Od niższego *Renu* 12 Stycznia.

Posel Pruski *P. Dohm*, ogłosił pismo zwoływające na zjazd d. 23 Lutego do *Hildesheim* Stany północnych Niemiec, dla zabezpieczenia linii neutralności rozciągającej się teraz od brzegow morza północnego do niższego *Renu*, a z tamtąd aż do Śląska, wiadomo bowiem że Elektor Saski z całym cyrkułem wyższej Saxonii do tej neutralności przystąpił. — Na zieżdzie tym ma być umówiony sposob względem dostarczenia woysku Króla JMCi potrzebnych furazow i żywności. Król zaś z swoiey strony przyrzeka zastaniać aż do końca woyny kraie linią rzezoną zajęte i dokładać starania, aby żadna z stron wojujących najmniejszey nawet w krajach tych nie czyniła rekwiizycyi.

GAZETY WARSZAWSKIEJ

Z WARSZAWY DNIA 28. STYCZNIA R. 1797. W SOBOTE.

AVERTISSEMENT.

Da es der Göttlichen Vorsehung gefallen, der verwittweten Königin Elisabeth Christina von Preussen Majestaet, am 13ten dieses Monats aus dieser Zeitlichkeit abzurufen, so soll dieser hohe Todes Fall, nach dem Befehle Sr. Majestaet des Königs in dero gesammten Staaten, sechs Monathe lang vom 15ten dieses abgerechnet, folgendermassen und wie solches auch von seiten des hiesigen Polizey Directorii durch Auftheilung besonderer gedruckter Reglements bekant gemacht werden wird, betrauert werden.

§. 1. Sämtliche von Adel tragen die ersten 4. Wochen schwartze kleider von ordinären Tuche mit 3. Knöpfen und Pleureusen an den Rock Ermieln, schwartze Schnallen und überzogene Degen, Manschetten von Batist mit breiten Säumen.

§. 2. Alle diejenigen, die in Sr. Königl: Majestaet Diensten und nicht von Adel sind, werden zwar auf gleiche weise schwartz gekleidet seyn, jedoch keine Pleureusen tragen.

§. 3. Nach Verlauf der ersten 4. Wochen legen die von Adel die Pleureusen ab, übrigens bleibt in den folgenden 8. Wochen dieselbe Trauer.

§. 4. Hiernächst wird 4. Wochenlang, die gewöhnliche schwartze Kleidung mit Frangen, Manschetten und blau angelaufenen Degen und Schnallen, die letztern 8.

UWIADOMIENIE.

Podobało się Boskiej Opatrzności do wieczności powołać Najiaś: Elżbietę Krytynę Królową Pruską Wdowę na dniu 13. Mca bieżącego. Na rozkaz Najiaś: Króla Jmci noszona ma być z tey okazji we wszystkich krajach Pruskich przez Mcy 6. rachuiąc od dnia 15. t. m. żałoba w sposobie niżej opisanym, który rownie od tu-teyszego Directorii Policyinego ogłoszony zostanie.

§. 1. Wszystkie osoby stanu szlacheckiego nosić mają przez 4. pierwsze tygodnie suknie z czarnego ordynaryinego sukna na rękawach Pleureusy i guzikow 3. sprzączki czarne, szpadę czarno powleczoną, mankiety batystowe z szerokim obrąbkiem.

§. 2. Wszyscy zostaiący w służbie Najiaś: Króla Jmci Pruskiego, którzy nie są stanu szlacheckiego, rownie wyżej przepisany sposobem czarno ubrani być powinni, lecz bez Pleureusow.

§. 3. Po upłynionych czterech pierwszych tygodniach, osoby stanu Szlacheckiego nosić przeżaną Pleureusy, lecz resztę wspomnionego ubioru przez żałobnego przez 8. następujących zatrzymają tygodni.

§. 4. Procz tego przez 4. tygodnie noszona być ma zwyczajna żałoba z frędzlami u mankietow, i szafirowo szmalcowa-

Wochen aber mit Spitzen und ordinären Schnallen und Degen angelegt.

§. 5. Diejenigen welche Uniform tragen, legen schwarze tuchene Unterkleidern an, und binden einen schwarzen krep, flor um den linken arm.

§. 6. Die Damen, ohne Unterschied des Standes, trauren 4. Wochen mit schwarzen Combasin oder Alopin oder sonst wollenen Kleidern, schwarzen krepflornen Kopfzeugen, einer breiten Schnebbe, zwey schwarzen Krepflornen bis zur Erde herunter hangenden kappen, krepnen Halstuch mit einem breiten Saume und schwarz lederne Handschuhen.

§. 7. Vier Wochen mit denselben wollenen Kleidern und Kopfzeugen, nur dass die Schnebben etwas spitzer fallen und uur mit einer Kappe.

§. 8. Vier Wochen mit eben denselben wollenen Kleidern, einer schmalen Schnebbe mit zwey schmalen Säumen, einer Kappe und Krepflornen Halstuch mit 2. schmalen Säumen.

§. 9. Vier Wochen mit schwarz seidenen Kleidern, schwarzen seidenen Handschuhen und Fächern, schwarzen Kopfzeugen von Gase-unis mit Frangen.

§. 10. Vier Wochen mit eben den Kleidern, weissen Kopfzeugen, mit Frangen und weissen Handschuhen.

§. 11. Vier Wochen mit denselben Kleidern und schmalen Kanten oder Blonden.

Diese Vorschriften wird also das resp. Publicum genau zu beobachten haben,
Warschau d. 22. Januar. 1797.

v. Buchholtz. v. Harlem. v. Meyer.

nemi szpadami i sprzączkami, przez 3: zaś ostatnich tygodni, z koronkami i zwycazynemi szpadami i sprzączkami.

§. 5. Wszystkie osoby noszące Mundur, nosić powinny spodnie czarne sukienne, i czarną krepę u lewey ręki.

§. 6. Damy bez różnicy stanu nosić będą przez 4. pierwsze tygodnie suknie Bonbazynowe, Alopinowe, lub z iakieykolwiek inney wełnianey materyi, ubiory na głowę krepowe czarne, ozorki na czole szerokie okrągłe, flory krepowe dwie aż do ziemi spadające, chustki na szyi czarne krepowe z szerokim obrąbkiem, rękawiczki skorzane czarne.

§. 7. Cztery następujące tygodnie też same suknie i stroje na głowie z ozorkami tylko nieco kończastemi i jedną florą.

§. 8. Przez 4. tygodnie takowe suknie wełniane z wązkim na czole ozorkiem podwoynie wązko obszytym, florą jedną, chustką na szyi krepową z dwoma wązkami obrąbkami.

§. 9. Na cztery tygodnie następujące, Damy wezmą suknie iedwabne czarne, rękawiczki takież, wachlarze czarne, stroje na głowę z gazy gładkiej czarney z frędzelką.

§. 10. Przez cztery tygodnie następujące też same suknie, ubiory na głowę z frędzelką, jako też i rękawiczki białe.

§. 11. Cztery ostatnie tygodnie też suknie z wązkami koronkami lub blondynami.

Do takowego przepisu Publiczność dokładnie stosować się powinna.

Dan w Warszawie d. 22. Stycznia 1797.

podpis: *de Buchholtz. de Harlem. de Meyer.*

Z Londynu 10 Stycznia.
Następujący list Lorda Malmesbu-

ry pisany do Lorda Grenville z Paryża d. 20 Grudnia 1796 z pism w Londynie wy-

chodzących wyjęty, ściągnie zapewne uwagę czytelnika, gdyż zawiera w sobie opisane negocyacyi całą Europę interesującą.

Mylordzie! P. Ellis przyjechał tu zeszłego czwartku o godzinie 5. wieczorem i przywiózł mi depesze pod Numerami 11 i 12.

Lubo nic nie mogło być jaśniejszego, iak zawarte w nich instrukcye, gdy jednak rzeczą było największej wagi, abym je dobrze w pamięci zachował, następującego więc piątku wieczorem zaprosiłem Ministra Francuzkiego na konferencyą, w zamiarze aby dopiero w Niedzielę rano zaczęła się.

Jakoż dnia tego od godziny iedenastej rano do rwszey po południu trwała. Chociaż to co mi P. Delacroix powiedział, nie może być uważanym iako urzędownie go obowiązującym i zapewne odmiennie wystawionym będzie, gdy do mnie imieniem Dyrektoryatu przemowi; gdy jednak, niepodobieństwem jest, żeby Dyrektoryat nie przewidywał kondycyi które zlecono mi jest podać mu, istotną więc jest rzeczą abys uwiadomiony został, o pierwszych wrażeniach które na P. Delacroix uczyniły.

Nim rzecz zacząłem, powiedziałem mu nayprzod, że jestem umocowany do konferowania z nim w obiektach nayważniejszych, że wielkość rzeczy zabrania wszelkich subtelności, odsuwa nierzetelność i hamować powinna wszelkie przesady, i że ponieważ mi jest rozkazano mówić otwarcie i z prawdą, spodziewam się, iż z swej strony, przekona się, że tego sposobu użyć należy dla pomyślnego ukończenia negocyacyi od ktorey szczęście tylu milionów ludzi zależy. — Ze dla tym większej dokładności i dla lepszego zrozumienia propozycyi uczynić się

odennie mianych, oddaę mu pismo konfidencyonalne i urzędową Notę. Pismo zawierało w sobie kondycye podług ktorych Krol JMé postanowił pokoy zawierać. Nota okazywała chęć Krola do weyścia w explikacye, iakichby Dyrektoryat w tey okoliczności żądał albo też do przyięcia projektu, ktoryby na odwrot chciał podać. Oświadczyłem mu przytym, że stosownie do zasad, od ktorych w ciągu negocyacyi nie oddałem się, gotow jestem do dania odpowiedzi na wszystkie zapytania i do wyiaśnienia wszelkich wątpliwości z pism rzeczonych wyniknąć mogących.

Po tey przemowie, uczyniłem uwagę, że w takowey negocyacyi żaden Minister tak obszernie iak ja zaraz na początku nie tłumaczył się, i że pewny jestem iż ta uwaga i wypadający z niey wniosek, zażanowią P. Delacroix.

Oddałem mu potym obydwa pisma. Zaczął czytać notę i okazał swoje z niey ukontentowanie. Przeczytawszy zaś z naywiększą uwagą pismo konfidencyonalne, rzekł: „że niepodobnym do zniesienia przeszkodom podpada, że żąda więcej niż ofiarunie, i że gdyby było uskutecznione, położenie w ktorymby Francya została, nie byłoby w stosunku z wielkością innych mocarstw Europy. Rzekł; iż akt iey konfitytucyi podług zdania naylepszych statystów (te słowa są ważne) stawia Rzplite w niemożności zezwolenia na nasze żądania; że Niderlandy Austryackie zostały do niey wcielone i że nie można nimi inaczey rozrządzić bez sprawienia w narodzie niespokoyności przy zwołaniu zgromadzeń pierwiastkowych. — Przydał, iż dziwno mu jest; że W. Brytania podaje to za istotny warunek pokoiu i że mniema, iż w ostatnich naszych konferencyach dość mi jaśnie brzmienie konfitytucyi wytawił. Odpowiedziałem, że dokładnie sobie to

przypominam, co w tey materji powiedział; lecz że przypomnieć sobie także powinien, iż ani się tey jego opinii sprzeciwiłem ani iey przyjąłem, że lubo by mi łatwo było zbić ją przez osnowę sameyże konfitytucyi, dyssertacya atoli w tey mierze (to jest; że oddanie Niderlandów przeciwi się prawom Francuzkim) zupełnie jest obcą nie tyzcząc się bynajmniey obiektu mego poselstwa, że znajduie się w Europie prawo powszechne, wyższe nad to ktore Francya w krajach swoich ustanowiła; że, jeżeli iey konfitytucya publicznie jest znana, traktaty także między Krolem i Cesarzem zawarte również są publiczne i że w nich iasnie jest wyrażono i że umawiające się strony wzajemnie obowiązują się nie składać broni, nie otrzymawszy zwrotu krajow, ktore do nich przed wojną należały; że data tych umów poprzedziła przyłączenie Niderlandów do Francyi, i że powinna była przekonać ją, iż uchwalając prawo to wcielonia, czyni zawarcie pokoju niepodobnym. Przystosowałem principium iego do wysp w Indyach zachodnich i osad w Indyach wschodnich i zapytałem go się, czyli ie dla tego Francyi wrocić mamy, że wcielone do Rzpltey zostały, czyli żadney nie mają mieć wartości i gdy będzie szło o kompensacyą czy na równowadze nie mają być położone? Przydałem uwagę, że gdyby Francya, zamiast nabytkow w ciągu wojny, utraciła była część tego, co nazywa całością swych krajów, czyliby w tym przypadku, rząd obawiając się większych utrat nie osądził się być dość mocnym widząc kray na widoczne wystawiony niebezpieczeństwo, do zawarcia pokoju z odstąpieniem części swych krajow, dla ocalenia reszty. P. Delacroix rzekł na to: „iżby to było wystawiać sobie przypadek konieczności, i że ten sposob

rozumowania, nie może być przystosowany do terażniejszych okoliczności. Na pierwszy punkt przystałem, co do drugiego, utrzymywałem, iż jeżeli ma tę moc w przypadku konieczności, ma ją również we wszystkich a mianowicie w dzisiejszym kiedy i sam i kray cały żąda i potrzebuie pokoju. (*Kontynnacya w przysz: Nrze.*)

Różne oppozycyjne gazety utrzymują, że powyższy list Lorda *Malmesbury* jest bardzo odmieniony w celu uczynienia wojny popularney, i że przeciwi się dobrej wierze podawać do wiadomości publiczney rozmowę prywatną z jednostroffonnego rapportu. — Mowią, że P. Pitt nową chce zaciągnąć pożyczkę i słysząc, że w kilka tygodni ma się żenić z *Miss-Eden* córką Lorda *Auckland*. Wiadomość ta o Ministrze posadzanyim dotychczas o nieczułość na wdzięki płci piękney znaczne wrażenie sprawia. — Przybyły z *Lizbony* Pakiebot potwierdził nie miłą wiadomość, że flotta Admirala *Jervis* nawałnością skolatana została. Wiele transportowych okrętów na których wojsko dawniey na wyspie *Korsyce* znajdujące się do Portugalii przewożono, od Hiszpanów zostało zabranych. D. 14 i 15 Grudnia tak wielki był wichur przy *Gibraltarze*, że wiele poobalał domów, 2. okręty zrujnował, wszystkie zaś inne w porcie stojące uszkodzone zostały. Listy ostatnie z *Lizbony* donoszą, że Poseł Hiszpański ieszcze się tam znajdował i była nadzieia, że między temi dwoma mocarstwami do zerwania pokoju nie przyidzie.

Z Padwy 31 Grudnia

Generał *Alwinzy* przybył tu wczoray w nocy przez *Bassano*. Powrot iego skutkiem jest rady wojenney odprawionej w *Ala*, a poruszenia które w wojsku *Austryackim* spostrzegać można, domyslać się każą, że się wkrótce znowu czynności

woienne rozpoczną. Oczekują tylko jeszcze na pomoc z 18,000 ludzi składającą się, która wkrótce ma przybyć i przechodzić będzie przez *Piave* po moście, na tej rzece zbudowanym. W porcie przygotowano już chleb dla tego wojska. Stosownie do listów z *Londonava* 300 tam Francuzów znajduje się w *Rovigo* zaś 1500. Republikanie zdaje się, że z tej strony ataku się obawiają, i dla tego ku *Boara* posyłają wojsko z amunicją wojenną.

Z Wincency 4. Stycznia.

Generał Francuzki *Clarke* przybył tu w tych dniach i dnia onegdajszego miał konferencyą z officerem Austriackim, który niedawno z *Wiednia* przyjechał. Objekt tej rozmowy nie jest wiadomy, po jego ukończeniu i officer i Generał w swoją każdy stronę roziechali się. Od tego czasu spostrzegają znaczne poruszenia w armii Francuzkiej, która pikiety swoje aż do *Montebello* posunęła. Dowiadujemy się także, że na rzekach *Po* i *Mincio* spławiają statki kanonierskie na jezioro niższe przy *Mantui*, których do oblężenia twierdzy używać mają.

Od granic Włoskich 6. Stycznia.

Generał *Buonaparte* w czasie bytności swej w *Veronie* odprawiał rewiją wojska a potem część jego do *Rivoli* a drugą do *Ronco* posłał. — W *Reggio* d. 27 Grudnia był zjazd deputowanych z *Bononii*, *Ferrary*, *Modeny* i *Reggio*, na którym Ob: *Marmont* wyznaczony do tego od Gener: *Buonaparte* znajdował się. Proponowano na tym zjeździe uformowanie z 4. prowincyi jednej i nierozdzielnej Rzplitej we wszystkich względach, na co jednomyślna nastąpiła zgoda, i stosowna do tego d. 30 proklamacya ogłoszona została. Senat *Bonoiński* wydał rozrządzenie, że odtąd nie będzie w tej prowincyi nad ie-

den Klasztor każdego tam znajdujacego się zakonu, i wszystkie klasztory w których liczba Xięży 15 nie wynosi mają być zniesione, a oni pensye odbierać będą. — Z *Rzymu* piszą, że kolumna jedna wojska Papieckiego dla śniegów i zimna dalszy swój marsz wstrzymać musiała.

Z Strazburga 7. Stycznia.

Wczoraj rano wojska nasze opuściły wyspę zwaną *Ehrlen-Rhein*. Po obiedzie słyszano mocny ogień z ręcznej broni, trwający do północy.

Dnia 10 Stycznia. W nocy z 8 na 9. ogień nieprzyaciela był nadzwyczajnie żywy. Most nasz został nieco nadpsuty, lecz natychmiast naprawiony został. Ogień z naszej strony bardzo był słaby, co dowodziło, że *Kehl* wkrótce się podda. Jakoż Gen: *Dessaix* wysłany do okopów Cesarzkich podpisał wiadomą kapitulacyą. — Nasi więc z całą artylleryą i wszystkimi amunicyami wyszli z twierdzy.

Z Bazylei 11 Stycznia

Przybył tu dziś officer Austriacki, który aż do granic Szwajcarskich odprowadził kurjera Francuzkiego z *Wiednia*. Rzeczony kurjer bez żadnych depeszów odesłany został. — Od dnia wczorajszego kiedy nie kiedy tylko strzelanie z strony *Huningen* słyszeć się daje.

Z Manheimu 13 Stycznia.

Jutro tu Xiążę *Karol* jest spodziewany, rozumiemy jednak że nie długo zabawi, i wkrótce do *Wiednia* uda się.

Od brzegow Menu 16. Stycznia.

Główna kwatera Arcy-Xięcia *Karola* do *Schwexingen* przeniesiona została. — Listy z *Wiednia* donoszą, że znajdujący się tam od mca Października kurjer Francuzki odebrał rozkaz wyiechania z tej stolicy. — Cesarcy po wzięciu *Kehl* pod *Huningen* wzmacniają się.

Z Sokala dnia 24 Stycznia.

Lzy i smutek całej tutejszey okolicy, bardziey ieszcze niż dzwony oznaczają stratę publiczną, w osobie Pauli z Szembekow *Ogińskiej* Woiewodziny Trockiey. Zeszła ona z tego świata, w piątek o godzinie 9. z rana dnia 20 Stycznia R. bieżącego w *Guzowie* w roku 57. życia swego. Znaïome iey są cnoty i długo za przykad stać będą. Dobra Matka, stała przyjaciółka, poddanych prawdziwa opiekunka, miłosier- na dla wszystkich, światła bez przesądow, bogoboyna z przekonania, o to są iey prawa do wdzięczności publiczney, które zostawiła po sobie na wieczne czasy, poki tylko te cnoty szanowane od ludzi będą. Umarła iak żyła, to iest z tym męstwem, które wielkiey tylko duszy i nie lękającej się stanąć w obliczu Naywyższego Stwercy iest właściwe. Na godzinę przed śmiercią ubrana, prowadzić się każe do swoich lu- dzi i domowych, żegna ich i przeprasza, odbiera od Kapłana Sakramenta i ostatnie rozgrzeszenie i w tedy gdy wszyscy obecni osobliwszą tą iey przytomnością zdumieni, ieszcze są pewni, że Bog im ją zostawi, iuż dusza iey przeniesiona w siedli- fko szczęśliwości wieczney. Urodziła się ta Pani R. 1740. a w piętnastym roku ży- cia swego zaślubiona Celestynowi *Łubieńskiemu* Woiewodzie z Poznania, po- źniey Janowi *Potockiemu* Woiewodzie z Bełżkiem, a po tego śmierci *Andrzeiowi Ogińskiemu* Woiewodzie Trockiemu, zostawiła z troyga tych Małżeństw szanowne po- tomstwo, ktorego przymioty, rownie iak rzadkie cnoty Matki, pamięć nieboszczki nieśmiertelną uczynią.

Redakcyja Gazety Warszawskiej pragnąc dogodzić Publicznosci, a mianowicie Obywatelom na Prowincyi żyjącym, donosi, że od 1. następującego Mca Lutego wydawać będzie pierwszą tygodniową *Gazetę we Wtorek*, iak zwyczajnie, a drugą nie w Sobotę rano. ale w Piątek o godzinie 6 wieczorem, dla tego, aby Obywatele mieszkający na Prowincyi przez odchodzące z tąd w rzezonnych dniach poczty odbierali ją wczesniey i dwa razy na tydzień.

Da das dem Herrn Carl *Plendus* ge- hörige auf der *Solec* zwischen dem König: Preus: Salz-Magazin und dem Magazin der Fürstin *Lubomirska* gelegene Grundstück mit den dazu gehörigen Gebäuden verkauft werden soll, und Käufer sich in Absicht der darauf haftenden Schulden präcaviren will, so wird ein jeder der den Herrn Carl *Plendus* auf gedachtes Grundstück Geld geliehen hat, dienstlich ersucht, sich Sinnen dato und vier Wochen mit seinen schuldforderungen bey dem König: Preus: Ober-Salz-Inspector *Herrmann* zu melden. Nach Verlauf von vier Wochen, wird keine Schuldforderung mehr angenommen.

Warschau den 5ten Januar 1797

Der Getreide Preis p. Scheffel, war auf den hiesigen Märkten vom 19ten bis zum 25 dieses folgender. — Weitzen von 13 bis 15 Gul: Pol: — Roggen von 7 bis 8

Podaje się do wiadomości Publiczno- ści, iż Grunt i dworek z wszystkimi Bu- dynkami *JP. Karola Plendus*a na *Solcu*, między żupą solną Pruską, a possessyą *J. O. X. Lubomirskiej*, przedany, a nale- żytość za wspomnioną Possessyą dnia 5 Lutego a. c. zapłacona będzie. Jeżeli kto ma pretensye iakie na tey possessyi zabez- pieczone i zapisane, niech się z niemi zgłosi do *JP. Herrmanna* w Pruskim Pał- cu mieszkającego, to iest w czasie od 5go Stycznia do 5go Lutego roku bieżącego; po expiracyi czterech niedziel zaś, za- dna pretensya przyjęta nie będzie.

W Warszawie d. 5go Stycznia 1797.

Gul: — Gersten 7 bis 8. Gul: — Hafer 4 15 gr. bis 5 7 gr. — Bug-Weitzen 7 bis 8. — Erbsen von 6 bis 10. — Hirse grütze von 18 bis 22. — Bug Weitzen grütze 16 bis 20. — Feine Gerstengrütze 13 bis 14 — Grobe Gersten Grütze 11 bis 12. — Feines Weitzenmehl 16 bis 17. — Mittles 12 bis 14. — Ordinaires von 8 bis 10. — Roggenmehl Gebeuteltes 7. bis 8. Roggenschrottmehl 6 bis 7. — Weisse Boknen 24.

PUBLICANDUM.

Ein grosser Theil der hiesigen gerichtlichen Angelegenheiten wird dadurch verzögert, dass die Partheien unverständliche Vorstellungen einreichen, und daher Termine zu ihrer nachern Vernehmung angesetzt werden müssen, wodurch sich solche dergestalt häufen, dass sie auf viele Monate ausgesetzt werden müssen.

Es wird daher ein jeder, weit kuerzer zu seinem Zweck gelangen, wenn er gleich einen der hiesigen Justitz Commissarien zur Betreibung seiner Rechts Angelegenheiten annimt, dadurch eine weitere Vernehmung nicht noechig macht, und gleich eine Vorladung an den Beklagten veranlasst werden kann.

Die dadurch ihnen verursachte Kosten sind stets der richterlichen Moderation unterworfen, und stehen mit denen Bemuehungen der Justitz Commissarien in einem genauen Verhaeltniss, wogegen sie für oft unbrauchbare memoriale der willkuehrlichen Taxe schlechter Winkel-Schriftsteller ausgesetzt sind.

Auch müssen die Rechtnehmenden Partheien, wenn sie ihre Armuth nachweisen koennen die Justitz Commissarien unentgeltlich dienen, und haben sie sich alsdann mit ihrem Gesuch um Zuordnung eines solchen Justitz Commissarii in der Registratur zu melden, alsdann sie von dem Praesidio an einen von denselben werden verwiesen werden.

Gegeben Warschau den 17. Januar 1797.

Königliche Sülpreussische Regierung.

Gdy z Rrony tuteyszey Południowo-Pruskiej Regencyi Process Likwidacyjny Sukcesyonalny do majątku po Urodz: s. p. Jozefie Damianie Sadowskim Opacie Zakonu Ben dyktyńskiego w Orłowie, a przeżym Professie Benedyktyńskiego Konwentu w Tyńcu w Krakowskim leżącego pozostałego podniesionym jest: Zapozwanemi zatym niniejszym edyktalnie są po nim pozostali nieznajomi Sukcesorowie i wierzycciele, mianowicie zaś Synowcy i Synowice nieboszczyka, o których nie wiadomo gdzie się znajdują, to jest: 5. dzieci Urodzonego Władysława Sadowskiego podobnież zmarłego, na imie 1. Wincenty, s. Jakob. 3. Jan, 4. Stanisław Sadowscy, którzy w bywszym Polskim Woysku służyli, iako także sta Asana z Sadowskich bywszego Polskiego Porucznika Ur: Huskowskiego na Ukrainie Małżonka, daley Corka Ur: Kazimierza Sadowskiego w pewnym Kłosztorze w Krakowie znaydować się mająca, Imieniem Urodz: Magdalena Sadowska, lub gdyby taż żyć już nie miała, Sukcesorowie oney: iako także nakoniec Benedyktyński Klasztor w Tyńcu, aby się na Terminie na dzień 6go Julii 1797. przed Regencyi Kommissarzem Hering wyznaczonym w tuteyszey Regencyi o godzinie 10. ranney, dla dokładnego podania i okazania pretensyi swoich do majątku po Ur: Sadowskim pozostałego, albo osebicie, albo przez dokładnie zainformowanego i sądownie umocowanego Plenipotenta stawili, prawem przepisanego rozpoznania sprawy, w nieflawieniu się zaś oczekiwali, iż cały majątek Urodzonemu Jozefowi Sadowskiemu z Niegownick pod Kuszem w Krakowskim, który się już dawniej za Synowca nieboszczyka tymczasowie legitymował, i resp: tym, którzy podobnież lub iako bliżsi z Prawa Sukcesorowie ab interfacto wylegitimują się, wydany będzie, każdy zaś inny sukcesyonalny pretendent z speżnionemi pretensyami iedynie do przyszłego Possessora majątku podług przepisu powszechnego Kraiowego Prawa odesłanmi zostana

Nakoniec takowym Sukcesorom i Wierzycielom, którzyby dla odległości lub innych ważnych przyczyn na wyznaczonym Terminie osebicie stawić się nie mogli, i ktorymby na znaiomości tuż brakowało, Iustitiae Kommissarze Wolff, Morkowski, Gebhard, i Guarian proponują się, aby z pomiędzy tych iednego sobie obrali, i onego do attentowania Praw swych dokładnie zainformować i sądownie umocować mogli.

Dan w Poznaniu dnia 26. 7bris 1796.

Krolewska Południowo Pruska Regencya.

Aufgeboth eines Consens - Instruments.

Es ist auf dem sub Nro 5. in dem Amts-Doise Woysewitz bey Strehlen, welches ehemals der Bauer Christoph Ulrich besessen, jetzt aber Johann Christian Klose besitzt eine hypothekarische schuld für die Gottlieb Gregorsche Mündel-Casse zu Sagen von ein hundert Thaler Schlesisch unter 5 procent Verzinsung

OBWIESZCZENIE.

Znaczna część spraw do niżej podpisanej Regencyi wprowadzonych, dla tego idzie w przewłokę, że strony nie zrozumiały Memoryały podają. Zrząd pochodzi, że do dokładnego wysłuchania ich żądań, Terminy wyznaczone bydź muszą; te zaś tak się mnożą, iż częstokroć dopiero za kilka miesięcy przyjąć mogą.

Każdy więc krotszą drogą celu swego dojdzie, przyjąwszy do zaraz promowowania sprawy swoicy iednego z tuteyszych Kommissarzy Sprawiedliwości; bo w tedy obeydzie się już bez wyznaczenia Terminu, owszem pozew do obżałowanego będzie mógł natychmiast bydź wydany.

Nadgroda tymże Kommissarzem Sprawiedliwości należna, a pracy ich wyrównywiająca przez Sąd postanowiona będzie; przez co dogodzi się tym, ktorym częstokroć za napisanie sobie przez iednego z pokątnych konsultowem niezrozumiałego Memoryału drogo opłacać się przychodzi.

Wszakże nawet Kommissarze Sprawiedliwości obowiązani są, stronom, które niemożność swoią dowiedzieć potrafią, bezpłatnie służyć. Takowe strony niechay udadzą się do Registratury z prożbą o przydanie sobie Kommissarza Sprawiedliwości, a Prezydent Regencyi każdej z nich iednego wskaże, do ktorego udać się będą miały.

Dar w Warszawie dnia 17. Stycznia 1797.

Krolewska Południowo-Pruska Regencya.

auf grund eines in hiesigen ingrosations - Buche eingetragenen instruments de dato 14ten May 1764. intabulirt. Ein Bruder dieses Gottlieb Gregor, welcher sich jetzt von Gregorski schreibt und bey Danzig domiciliren soll; nahmens Daniel Gregor Bauer zu Oberschreibendo ff' behauptet, die cession dieser Schuld, ob zwar weder in dem Hypotheken noch ingrosations. — Buch eine Cession sich eingetragen befindet und er auch das Hypotheken — Instrument in originali ediren kann, Ad instantiam des demahligen Guths - Besizers Johann Christiaan Klose und cessionarii Daniel Gregor werden dahero alle dieienigen, so an dieser Schuld - Post und dem darüber ausgestellten Schuld Instrument als Eigenthümer, Cessionarii, Pfands oder andere Briefs Inhaber einiges Recht zu haben glauben, öffentlich vorgeladen, auf den 4. Februr 1797 sich bey dem Amts - Justitiario Kunckel in Strehlen als Deputato entweder in Person oder per Beyllmächtigten zu erscheinen, oder sich bis dahin schriftlich zu melden und ihre präntensa rechtlich nachzuweisen, oder aber zu gewärtigen, das ihnen ein ewiges Stillschweigen auferlegt und sie förmlich präcludirt werden werden. Strehlen den 1. Decbr 1796. Königlt: Preuf: Domainen Amt.

Endes Unterschriebener hat die Ehre einem Hochgeehrten Publico anzuzeigen, das selbiger einestiegellak Fabrike allhier etabliret, und bey ihm allehand sorten von feinen mitlern und ordinären rothen und schwarzen Lak zu haben sind, eben zu den billigen Preisen, wie es die Breslauer Fabriken verkaufen, wie auch von der nemlichen Güte und Gewichte. Die Fabrike ist in der Daniels Straße, gegen über der Zaluskischen Bibliothek, in demselben Hause, wo ehemals das Königlt: Preussische Porcellain Magazin gewesen sub Nro 620 par terre: Walter.

N izey na podpisie wyrażony ma honor donieść Przew: Publicznosci, iż on złożył tu Fabrykę Laku, i że u niego dostć można wszelkiego gatunku Laku przedniego sredniego i ordynaryjnego czerwonego i czarnego, w tey samey dobroci i wadze i za tę samą słuszną cenę za którą w Fabrykach Wroclawskich przedaie się. Fabryka ta założona jest na Ulicy Danielowska zwaney, na przeciwko Biblioteki Zaluskich, w Kamienicy gdzie dawniey był Magazyn Poreynelli JKMci Pruskiej pod Nrem 620 na dole. Walter.

Doniesienie tyżące się Gospodarstwa.

Spodziewam się, iż po 5. letniej fatydze mniej wzglę'em wprowadzenia Szporgelu, ziela, czyli paszy naybardziej na rownym piaszczystym gruncie rosającej dla rogatego bydła i owiec, iż nietylko proflity wieśniak ale i szlachta dobra posiadająca iako też i Ekonomowie, pożytek oneyże rozgłasza. Chocisz dawniey, Szwaycary, Halera, Hollendrzy, Jezuego z Ipru, Szwedzi, Bergiulza i Gada, Niemcy, Rammelta i Edra, stawiają, że z tey paszy, krowom mleko bardzo się pomnaża. (Osobliwie zaś IP. Profesor Borowski wspolczonę naturalistów i uczonego Towarzystwa J.K.Mci w Krolewcu, zaleca te paszę Szporgelową wszystkim Gospodarzom wiejskim w Państwach Pruskich) z tym wszystkim siewu iey zaniedbivano. Od lat dopiero 5. Rają się doświadczenia oneyże, co raz powszechnieysze, co także dobroć i pżytek potwierdza, iako się niżej z przydanem opisu okaże. Będąc opatrzony nasieniem tegorocznym Szporgelowym, podaje do wiadomości, iż oneż przedaie w wielości funtów funt po 9. a poiedynży fun po 10. Lübfzylingow (jeden Lübfz: czyni gr: Pol: 25) za pewną zapłatę, wraz z objaśnieniem o uprawie gruntu, za 2 szelągł. Orsz donoszę o rozmaitey monecie, że Frydrychsdor czyni 4. Talary i 2. fr: gr: a czerwony złoty 2. Talzry i 22. fr: gr: podług monety tuteyszey; żądanych zaś liłów bez Franko nleprzyjmuję. W Altonie przy Hamburgu d. 1. Liffpada 1796. G. F. Schoop mieszka w Palmaille.

Opisanie d świadczonęgo rozmnożnia ziela Szporgelu w okolicy Heyde, przez Ekonomie kraiu Hannoverkiego Pana Grauna w Weyhauzie, Amtu Beedenbosel do daku podane, iako można obaczyć w 54. Rozdziale Magazynu Hannoverkiego 1795. Czynilem już różne proby z zachwalonemi ziołami do paszy służące, lecz żadnych nie znalazłem dla tuteyszey okolicy i suchego gruntu Heydy tak pożytecznych i właściwych, nawet z siewu koniczyny niemogłem sobie, za podjęte wielkie fatygi mōie obiecywać iakiey nadgrody, ale znaczna część nasienia tego, która mi od Towarzystwa Ekonomieznego J.K.Mci z Zelle, była oharowana, nic mi nie przyniesła tylko Szporgel, który z Altony od G. F. Schoopa zapisałem, nadgrodził fatygę moją buynym zbiorem, gdyż tam nawet gdzie trawa nie rośnie pożytek przynosi &c.

Miodu pralnego Beczka którą podeyrzani Żydzi wywieść chcieli tu przytrzymają zofała. Ktoby za tym iako Właściciel oney odezwał się i dowod właścicielstwa swego okazał ma onę odebrać. Co się dla tego do publiczney podaje wiadomości. Datt w Warszawie d. 10. Stycznia 1797.

J.K.Mci Pruskiej Dyrekeyi Policyi.

v. Schimmelfennig.

Na ulicy Miodowej dwa Lifty zapieczętowane z innemi papierami otwartemi między ktorem i kwitt, znalezione i do tuteyszey Direkeyi Policyi oddane zofały. Co do każdego podaje się wiadomości. Datt w Warszawie dnia 25. Stycznia 1797. J.K.Mci Pruskiej Dyrekeyi Policyi. v. Schimmelfennig Patz

D O N I E S I E N I A.

Ogrod na Faworach w Warszawie z dwoma domami jednym murowanym, drugim drewnianym z Kasałem i placem aż do Rogatoków Marymonckich dotykającym drzewem fruktowym rodzajem zasadzony, na gruncie w naywiększey części dziedzicznym pod N. em 2011: do sprzedania każdego czasu, lub donięcia sam Ogrod od 1. Marca, a zaś domy od następującej Wielkiej - Nocy roku bieżącego; Ktoby sobie życzył kupić lub niać ma się udać do mieszkaiącego na pierwszym pięttrze w Kamienicy IP. Kocca przy ulicy Święto - Jańskiej przed samą Farą pod Nrem 19.

Wyfzedł z druku wiersz łaciński i Polski na przyszłą Koronę Cera Moskiewskiego znajduie się w księgarni Gröllowskiej w Marywilu exemp: gr: 2.